UUTISET

Tämä on yksi keino pitää maaseutua asuttuna. Kun ikääntyneille tulee enemmän tarvetta palveluasumiseen, talon voi siirtää taajamaan. **SISUSTUSSUUNNITTELIJA HEIDI KARLSSON LOTTA-TALOSTA**

Lähiruoka voi myös hyötyä kilpailutuksesta

Kilpailutusta lisäävää hankintalakia voi käyttää lähiruuan eduksi. Paljon riippuu päättäjien osaamisesta.

JAANA KANKAANPÄÄ

Monet vanhempainyhdistykset ovat toivoneet lähiruuan osuuden lisäämistä päiväkotiruokailussa.

LAPPEENRANTA (MT)
Hankintalaki koetaan edelleen esteeksi paikallisten tuotteiden suosimiselle julkisissa hankinnoissa.

”Ei se niin ole, lakia ei vain osata hyödyntää”, toteaa luumäkeläinen maaseutuyrittäjä **Helena Liiri**.

Hän osallistui viime viikolla Lappeenrannassa pidettyyn Kestävät hankinnat -hankkeen valmennukseen.

Liiri on paneutunut aiheeseen kotikunnassaan kartoittamalla hankintatapoja ja tarjontaa.

Hän uskoo, että lähiruuan painoa on mahdollista lisätä kohentamalla päättäjien osaamista.

”Hankintalakia voi käyttää myös lähiruuan eduksi. Kun ensin luodaan markkinoita, niille voi rakentaa tuotantoa. Ei kukaan halua kylvää kolmea hehtaaria porkkanaa miettiäkseen syksyllä, mihin sen myisi”, Liiri sanoo.

Yrittäjä muistuttaa kuntia, että kyse on verotuloista. ”Myös maaseutuyrittäjyyden pitää kiinnostaa.”

”Sesongeille painoa”

Samoilla linjoilla Liirin kanssa on **Minna Rissanen** Aurinkotarhat-puutarhalta Kouvolasta.

”Koulutusta pitäisi suunnata ensin päättäjille ja hankintayksiköihin, sitten vasta tuottajille.”

Aurinkotarhat pystyisi Rissasen mukaan toimittamaan kurkut ja tomaatit koko Kouvolan tarpeisiin, mutta tarjouskilpailu ei mahdollista sitä.

Paikallisia kasvihuonetuotteita syödään vain nuorisokeskuksessa, joka voi tehdä erillisiä hankintoja.

Kaupungille tehtävän tarjouksen pitäisi kattaa koko vuosi.

”Se onnistuisi, mutta kaupunki ei pysty maksamaan kotimaisesta talvella. Meillä pitäisi olla tuontia ja tukku, jotta voisimme jättää tarjouksen.”

Sesonkiaikaan paikallinen olisi hinnaltaan kilpailukykyinen, mutta sillä ei ole merkitystä.

”Lähiruuasta puhutaan paljon, mutta mahtaako se toteutua kuin joskus edustustarjoiluissa.”

Kaupat ovat Rissasen mukaan lisänneet suoraan tuottajalta ostamista. ”Se on kaikille osapuolille paras tapa esimerkiksi tuoreuden kannalta.”

Aina kannattaa kertoa

Omaa tarjontaa ja tuotteita kannattaa esitellä julkisille keittiöille, vaikka tarjouskilpailua ei olisikaan käynnissä.

”Pienhankinnoissa, joita hankintalaki ei koske, henkilökohtaiset asiakassuhteet ovat tärkeitä”, hankinta-asiantuntija **Pekka Marin** Eko Centriasta kertoi.

Pienhankinta tarkoittaa alle 30 000 euron hankintaa. Hankintojen pilkkomista ei sallita, mutta hankintayksikkö voi pienentää kokonaisuuksia sesonkijaksojen määrittelyllä.

Marin kertoi, että myös puitesopimusten sivusta ostetaan paljon.

Tapa voi olla pienille tuottajille etu.

DIREKTIIVI

Julkinen hankinta

Suomessa noudatetaan julkisissa hankinnoissa EU:n hankintadirektiiviä.
Hankinta on julkinen kun hankintayksiköitä ovat valtio, kunnat, kuntayhtymät, seurakunnat sekä niiden omistamat yhteisöt tai organisaatiot.
Julkisiin hankintoihin lukeutuvat myös sellaiset, joiden rahoituksessa julkisen sektorin osuus on puolet tai enemmän.
Hankintalaki ei koske pienhankintoja, joiden arvo on alle 30 000 euroa.
Lähde: Eko Centria

> »Lähiruuasta puhutaan paljon, mutta mahtaako se toteutua kuin joskus edustustarjoiluissa.«
> **MINNA RISSANEN**

Alihankinnasta tukea

Yksi keino päästä tarjoajaksi voivat olla kuntien palvelusetelit. Ne tosin eivät koske elintarvikkeita.

Isompia eriä tai kokonaisuuksia voi päästä tarjoamaan solmimalla alihankintasuhteita saman alan yrittäjien kanssa, Marin neuvoo.

Myös yleistyvä ulkoistaminen luo tuottajille mahdollisuuksia. Tuotteita kannattaa tarjota esimerkiksi yritykselle, jolle kunnan ruokapalvelua on ulkoistettu.

”Yksityinen yritys voi kuntaa helpommin ostaa ilman kilpailutusta. Kilpailutus vaaditaan, jos rahoituksesta yli puolet on julkista.”

Marin vinkkaa myös, että työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuja sekä markkinaoikeuden päätöksiä kannattaa seurata. Niistä voi saada apua.

Lisäksi hankintailmoituksista kertoo Hilma-sivusto, joka tunnetaan harmillisen huonosti.

Materiaalit kuntoon

Ennen tarjouksen tekemistä yrityksen kannattaa vahvistaa teknistä osaamista ja valmistella materiaalia, jota voi käyttää tarjouksen liitteenä.

”Etenkin pienhankintojen tarjouskilpailut toteutetaan usein nopealla aikataululla.”

Osaamiseen sisältyvät esimerkiksi sähköposti, verkkosivut ja sähköinen laskutus. Jälkimmäiseen saa apua pankista.

Usein tarjouksen liitteeksi pyydetään laatujärjestelmä tai vastaava. Se voi olla esimerkiksi omien toimintatapojen kuvaus, joka voi pohjautua omavalvontasuunnitelmaan.

”Lyhytkin kirjoitelma laadusta kelpaa, kunhan se on sähköisessä muodossa.”

Marin muistutti myös, että kokeilemaan kilpailutukseen ei kannata lähteä.

”Jos tarjous menee läpi, eikä sitä pysty toteuttamaan, voi joutua korvausvastuuseen.”

TERHI TORIKKA

KARI SALONEN

Talot siirretään tehtaalta maantiekuljetuksina.

Talo muuttaa asukkaan mukana

PERNIÖ (MT)
Teijo-talot tuo markkinoille siirrettävän talon. Pienen Lotta-talon voi aluksi vuokrata käyttöönsä ja myöhemmin lunastaa omaksi.

Lotan mahdollinen kohderyhmä ovat sukupolvenvaihdosta tekevät tilat. Taloa tarjotaan yhtälailla ensiasunnoksi nuorelle parille tai vanhemman sukupolven eläkepäivien viettopaikaksi.

Kun asuinpaikkaa vaihdetaan, talon voi ottaa mukaansa.

Yhtiö on suunnitellut myös eritasoisia palvelukonsepteja tuotteen ympärille. Taloja voitaisiin sijoitella lähekkäin ja varustella palveluasumisen tarpeisiin.

Taloon voidaan asentaa valvonta- ja turvatekniikkaa, jolloin apu on lähellä omakotiasujaa.

Kaavoitus ei tunne talojen siirtelyä

Kaavoituksen kankeus herättää vielä epäilyjä talotehtaalla. Lotta-talon esittelyä seurannut maankäyttöinsinööri **Matti Holopainen** Kuntaliitosta myöntää, että rakentaminen ei välttämättä ole vielä yksinkertaista.

”Kun kaupungilta ostaa tai vuokraa tontin, sinne velvoitetaan rakentamaan talo. Entä sitten, jos se talo siirtyykin sieltä myöhemmin pois?”

Perniön Teijo-Talon johtaja **Lasse Ojanen** kertoo, että Yhdysvalloissa valmistalorakentaminen on standardoitu Suomea pidemmälle. Valmistalojen rakentamis- ja turvallisuusstandardit on määritelty niin sanotuilla HUD-laeilla.

Valmistalojen myöhempi siirtely jopa osavaltioiden rajojen yli on täysin mahdollista. Jokaisella talolla on aluekartta, josta selviää sään ja lainsäädännön puolesta sopiva rakennusalue.

Yksi keino pitää maaseutu asuttuna

”Tavoitteenamme on tukea seniorien asumista kotona”, valottaa sisustussuunnittelija **Heidi Karlsson**.

”Tämä on yksi keino pitää maaseutua asuttuna. Kun ikääntyneille tulee enemmän tarvetta palveluasumiseen, talon voi siirtää taajamaan.”

Omakotitalojen vuokraaminen aloitetaan malliston pienimmällä Lotta-talolla, mutta sitä saatetaan laajentaa myöhemmin muuhunkin mallistoon.

48 asuinneliön talon kuukausivuokra on 800 euroa. Siihen sisältyy talon kunnon tarkastus ja huolto kaksi kertaa vuodessa.

Talot rakennetaan kokonaan sisätiloissa

Talo rakennetaan valmiiksi tehtaalla sisätiloissa ja siirretään paikalleen maanteitse. Lasse Ojanen kehaisee, että sisätiloissa rakentaminen on ekologista ja tehokasta. Jätettä ei kerry paljon, eikä rakenteisiin jää vahingossa kosteutta.

Teijo-Talojen liiketoiminnanjohtaja **Mari Ojasen** mukaan Lotta-talo sopisi myös suurten lähiötonttien täydennysrakentamiseen.

Sisustussuunnittelija Heidi Karlssonin mukaan talon voi varustella asukkaan tarpeiden mukaan.

Hän tarjoaa siirrettävää ratkaisua vaihtoehdoksi koulurakennuksiin. Jos väestöpohjan kehityksestä on epävarmuutta, paikalle voitaisiin tuoda koulu vaikka viideksi vuodeksi. Myöhemmin koulun voisi siirtää sinne, missä tarve olisi suurempi.

ANTTI HIRSAHO